

## ಕಾರ್ಯ ಜಟಿಲತೆಗಳು :

- ಮುಕ್ತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಅರಿವಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ಶಾಲಾ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ನಡೆಸುವುದು ಹಾಗೂ ನಿರಂತರವಾಗಿ ಈ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮಗಳನ್ನು ಮುಂದುವರೆಸುವುದು.
- ಮುಕ್ತ ಶಾಲೆ ಇಡೀಂತೆ ಮನವೋಲಸುವುದು ಮತ್ತು ಶಾಲೆ ಇಟ್ಟ ಮುಕ್ತ ಮರಳ ಶಾಲೆಗೆ ಬರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಎಲ್ಲಾ ಮುಕ್ತ ಶಾಲೆಯ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಕುರಿತು ಮತ್ತು ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಜಟಿಲತೆಗಳನ್ನು ಈ ಕ್ಲಬ್ ನ ಮುಖಾಂತರ ಜರ್ಜಿಸಿ, ತಿಳಿಮಾನ ಕೈಗೊಂಡು ಕಾರ್ಯಗತ ನೋಷನುವುದು.
- ಸಂಪಾದಣ ಹಾಜರಾತಿ ಶಾಲೆಯನ್ನಾಗಿ ವಾಡುವುದು ಅದಕ್ಕೆ ಮೂರಕವಾದ ಎಲ್ಲಾ ಜಟಿಲತೆಯನ್ನು ಕ್ಲಬ್ ನ ಮುಖಾಂತರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಹವಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಸಲಹಾ ಪೆಟ್ಟಿಗೆ ಕ್ರಿಯಾಶೀಲವಾಗಿರುವಂತೆ ನೋಡಿಕೊಳ್ಳುವುದು.
- ಮುಕ್ತ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಮಾಹಿತಿ ಮತ್ತು ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳ ಪ್ರಚಾರ ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ವ್ಯಾಪ್ತಿಯಲ್ಲಿ ಬಾಲಕಾರ್ಮಿಕತೆ, ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ಸಾಗರಿಕೆ ಹಾಗೂ ಮಾರಾಟ ಪ್ರಕರಣ ಕಂಡಾಗ ಕ್ಲಬ್‌ನ ವರ್ತಿಯಂದ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಇಲಾಖೆಗಳಿಗೆ ದೂರು ಸೆಳ್ಳುವುದು.
- ಮುಕ್ತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಸರಿತಾಗಿ, ಮುಕ್ತ ಹಾಗೂ ಶಾಲಾ ಸಮಸ್ಯೆಗಳ ಬಗ್ಗೆ ಮುಕ್ತಾಂದ ಗೋಳಿ ಬರಹ, ಇತ್ತೀಚ್ಯಾತ್ರ ಪ್ರತಿಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸಿ ಶಾಲಾ ಅವರೆಣಿಲ್ಲ, ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತು ಹಾಗೂ ಸಮುದಾಯಗಳಲ್ಲಿ ಅವರಿಗಳನ್ನು ಒಳಗೊಂಡುವುದು.
- ಸಣ್ಣ ಸಣ್ಣ ಅಧ್ಯಯನಗಳು, ನಿರಂತರ ಸಂವಾದ ಗೋಳಿಗಳು, ಜೆಬಾನ ಕೌಟಗಳು, ಶೀಕ್ಷಣದ ಬಗೆಗಿನ ಮತ್ತು ಮುಕ್ತ ವ್ಯೇಕ್ಷಿತ ವಿಕಸನಕ್ಕೆ ಮೂರಕವಾದ ಸ್ವದೇಗಳನ್ನು, ಸಾಂಸ್ಕೃತಿಕ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮವನ್ನು ವರ್ಷದಿನುವುದು.

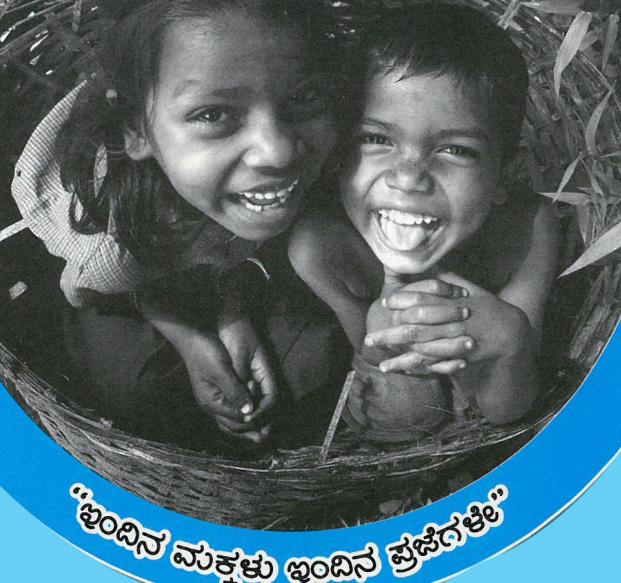


## ಮಕ್ತಜಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳು :

- ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಮುಕ್ತ ಹಕ್ಕುಗಳಿಗೆ ಸಂಬಂಧಿಸಿದ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಮತ್ತು ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಹಳ್ಳಿಗಳನ್ನು ಈ ಕ್ಲಬ್ ನ ಮುಖಾಂತರ ಜರ್ಜಿಸಿ, ತಿಳಿಮಾನ ಕೈಗೊಂಡು ಕ್ಲಬ್‌ನ ನೇತೃತ್ವದಲ್ಲಿ ಆಚರಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಶಾಲಾ ಉತ್ಸವದಲ್ಲಿ ಭಾಗವಹಿಸುವುದು.
- ಬಧುಕುವ ಹಕ್ಕು : ಎಲ್ಲ ಮುಕ್ತಾರೆಗೆ 'ಬಧುಕುವ ಹಕ್ಕು' ಇದೆ. ಮಗು ಹುಟ್ಟುವ ಮೊದಲೆ ತಾಯಿಯ ಆರ್ಪಕೆ, ಬೆಂಕಾದ ಐಷಧೀಳಪಜಾರ, ತೊಂದರೆ ಇಲ್ಲದ ಹೆರಿಗೆ, ಬೆಳಿಯುತ್ತಿರುವ ಮುಕ್ತಾರೆಗೆ ಆರೋಗ್ಯ ಸೇವೆ, ಹೌಸ್‌ಹಾಸ್ಪಿಟ ಆಹಾರ, ಪರಿಶುದ್ಧ ಗಾಳಿ, ನಿರ್ಲಯ, ವಾತಾವರಣ ಸೂಕ್ತವಾದ ಸೌಲಭ್ಯಗಳರುವ ಮನೆ ಇತ್ಯಾದಿಗಳು ಎಲ್ಲ ಮುಕ್ತಾರೆಗೆ ದೊರೆಕಿಸುವುದು ಆಯಾ ಸಮುದಾಯಗಳ ಕರ್ತವ್ಯ.
- ರಕ್ಷಣೆಯ ಹಕ್ಕು : ಬಧುಕುವ ಮುಕ್ತಾರೆಗೆ ತೊಂದರೆ ತೊಡಕುಗಳಲ್ಲಿ ಬೆಳಿಯಲು ಅವರು 'ರಕ್ಷಣೆಯ ಹಕ್ಕು' ಹೊಂದಲೇಬೇಕು. ಮುಕ್ತ ಮೇಲೆ ದೊಜನ್ಯ, ಹಿಂಸೆ, ಒತ್ತೆಡೆ ತೆಕ್ಕಿಸುವುದು ಇದರ ಉದ್ದೇಶ. ಮುಕ್ತಾರೆಗೆ ಅವರ ಮನೆ ಅಥವಾ ಮನೆಯ ಹೊರಗೆ ಬಧುಕುಲು ಸುರಕ್ಷಿತ ಸಮಾಜದ ಅವಶ್ಯಕತೆ ಇದೆ. ಇಲ್ಲಿನ ಆಶಯ ಯಾವುದೇ ಮಗು ಒತ್ತೆಡದ್ದಿ ದುಡಿಯಬಾರದು. ಜೀತದಲ್ಲಿ ಸಿಲುಕಬಾರದು, ಮಾರಾಟದ ವಸ್ತುಗಳಾಗಬಾರದು..
- ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕು : ಮಗು ಹುಟ್ಟಿ ಬೆಳಿದರೆ ಸಾಲದು, ಮಾನಸಿಕ ಮತ್ತು ವ್ಯಕ್ತಿತ್ವ ವಿಕಸನದ ಅವಶ್ಯಕತೆಯೂ ನಕ ಮುಕ್ತಾರಿದೆ. ಮುಕ್ತಾರೆಗೆ 'ಅಭಿವೃದ್ಧಿ ಹೊಂದುವ ಹಕ್ಕು' ಇದ್ದು, ಆ ದಿನೆಯಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕಿನ ಜೊತೆಯಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲ ಮುಕ್ತಾರು ವಿಶ್ರಾಂತಿ, ಮನೋರಂಜನ ಹೊಂದಲು ಸೂಕ್ತ ವ್ಯವಸ್ಥೆಗಳನ್ನು ಸಮುದಾಯಗಳು ನಿರ್ಮಾಣ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಾಮಾಜಿಕ ಭಿದ್ರುತೆಯನ್ನು ಮುಕ್ತಾರೆ ಖಾತರಿಗೊಳಿಸುವುದೂ ನಕ ಸ್ಥಳಾಯಿಲು ಸಂಸ್ಥೆಗಳು ಹಾಗೂ ಸರಕಾರದ ಜವಾಬ್ದಾರಿಯಾಗಿದೆ.
- ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕು : ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ನಿರಾರ್ಥಕ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು, ತಮ್ಮ ಕುರಿತು ಆಗುವ ಜರ್ಜಿಸ, ಜಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜಟಿಲತೆಗಳಿಗೆ ತೊಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮುಕ್ತಾರೆಗೆ ಸಿಗಲೆಬೇಕು. ಇಂತಹದನ್ನು ಮುಕ್ತ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಎಂದು ಗುತ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ.
- ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕು : ತಮ್ಮ ಬಗ್ಗೆ ನಿರಾರ್ಥಕ ಕೈಗೊಳ್ಳಲು, ತಮ್ಮ ಕುರಿತು ಆಗುವ ಜರ್ಜಿಸ, ಜಿಂತನೆಗಳಲ್ಲಿ ಅಭಿಪ್ರಾಯ ವ್ಯಕ್ತಪಡಿಸಲು, ಸಾಂಪ್ರದಾಯಿಕ ಜಟಿಲತೆಗಳಿಗೆ ತೊಡಿಕೊಳ್ಳಲು ಅವಕಾಶ ಮುಕ್ತಾರೆಗೆ ಸಿಗಲೆಬೇಕು. ಇಂತಹದನ್ನು ಮುಕ್ತ ಭಾಗವಹಿಸುವ ಹಕ್ಕು ಎಂದು ಗುತ್ತಿಸಲಾಗಿದೆ.

**ಮಕ್ತಜಿರುವ ಹಕ್ಕುಗಳು :**

ಮಕ್ತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಡಂಬಡಿಕೆ ಈಗ ಒಂದು ಅಂತರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಕಾನೂನು. ಮಕ್ತ ಹಕ್ಕುಗಳಲ್ಲಿರುವ ಎಲ್ಲ ವಿಜಾರಗಳನ್ನು ಜಾರಿಗೊಳಿಸಲು ಕಷ್ಟ ನಾಡ್ಯವೆಂದು ತಿಳಿದಿದ್ದರೂ ಭಾರತ ಸರಕಾರ ಈ ಬಡಂಬಡಿಕೆಗೆ 1992ರಲ್ಲಿ ಸಹಿ ಹಾಕಿ ಒಪ್ಪಿಕೊಂಡಿದೆ. ಜಗತ್ತಿನ ಎಲ್ಲ ಮುಕ್ತಾರೆಗೆ ವಿಶ್ವಾಸಂಸ್ಥೆಯು ನೀಡಿರುವ ಮಕ್ತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಬಡಂಬಡಿಕೆಯಲ್ಲಿ ಪ್ರಮುಖವಾಗಿ ನಾಲ್ಕು ಹಕ್ಕುಗಳ ಗುಂಪುಗಳಿವೆ. ಅವನ್ನಿಂದರೆ....



ಮಗು ಸ್ವೇಚ್ಚಾ ಶಾಲಾ ವಾತಾವರಣಕ್ಕೆ ಪೂರಕವಾಗಿ ಗುರುತ್ವಾಕ್ರಿಕೆ ಶಿಕ್ಷಣ ಮಕ್ತಾಂದ, ಮುಕ್ತಾರಾಗಿ, ಮುಕ್ತ ಗೊಳಿಸುತ್ತಿರುವ ಮಕ್ತಾಂದ ರಜಸಿ, ನಡೆಸುವ ಮಕ್ತ ಸಮಾಜಿಯೆ ನಿರ್ದಿಷ್ಟ ಮಕ್ತ ಸಮಾಜಿಯೆ

**"ಮಕ್ತ ಹಕ್ಕುಗಳ ಶಿಕ್ಷಣ"**

**A HANDOUT ON CHILD RIGHT CLUB**

ಮಕ್ತ ಉಳಿತ ಮತ್ತು ಕಡ್ಡಾಯ ಶಿಕ್ಷಣದ ಹಕ್ಕಿನ ಕಾಯ್ದೆ 2009 (ಆಗಸ್ಟ್ 26, 2009)ರ ಪ್ರಕಾರ 6-14 ವರ್ಷದೊಳಿಗಿನ ಎಲ್ಲ ಮಕ್ತ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ, ನಿರಂತರ ಶಾಲೆಗೆ ಹಾಜರಾಗಿಲೇ ಬೇಕು.

ಪ್ರಕಟನೆ : ಪಡ, ಗೆಸೆಟ್, ನಿಯರ್ ಪ್ಲಾಸ್ಟಿಕ್ ಆಫ್ಸೆಟ್ ಬೆಳೆ, 2ನೇ ಅಡ್ಡರಸ್, ಚಂದ್ರಮಾರ್ಪಾಲ್, ಮಂಗಳೂರು-575 002. ದೂರವಾಣಿ ಸಂಖ್ಯೆ : 0824 - 2439895



ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕೋರೆ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ರಳಸ್, ಮಕ್ಕಳ ಸ್ಕೂಲ್ ಆಲಾ ವಾತಾವರಣ ನಿರ್ವಹಣ  
ಮಾಡಲು ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ ಬಾಲಗೊಳಿಸುತ್ತಿದ್ದಾರೆ ಘೇರಣೆ. ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕೋರೆ ಮಾನವ ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ  
ಮತ್ತು ನಾನಾಜಾತಿಗಳಲ್ಲಿ ಮಕ್ಕಳ ಮಾನವ ಹಕ್ಕು ನಂಬಿಧಾನದ ಬಗ್ಗೆ ತಪ್ಪಣಿಕೆ ಮಾಡಿದ್ದ  
ಮಾನವ ಪ್ರತಿಯಿಷ್ಠಿ ಬಿಂಬಿತಾರ್ಥಿನ್ನು ಒಬ್ಬ ಅರ್ಥಾತ್ವಾಂತ ಪ್ರಜ್ಞಾತಾಂತ ಪ್ರಜೀವಣ  
ರಂಗದಿಂಥಲ್ಲಿ ನಾಕಾರಿಯಾಗುತ್ತದೆ.

ಎಲ್ಲಾ ನರತಾಲಿ ಮತ್ತು ಖಾನರಿ  
ಹಿರಿಯ ಪ್ರಾಥಮಿಕ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು ಹೈಡ್ರ ಶಾಲೆಯಲ್ಲಿ  
“ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಭ್ರ” ನ ರಚನೆ  
**“ಶಾಲೆಗೊಂದು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಕ್ಷಭ್ರ”**

## ನುಂತಿರು

“ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಯಿಂಜ್ಲಿ 100% ಮಕ್ಕಳ ದಾಖಲಾತಿ ಹಾಗೂ  
ಹಾಜರಾತಿಯಿನ್ನು ಖಾತ್ರಿಪಡಿಸಿ ಶಾಲೆ ಮತ್ತು  
ಸಮುದಾಯವನ್ನು ‘ಮಕ್ಕಳ ಸ್ಕೂಲ್‌ಹಿಂನ್ಯಾಗಿ ಪರಿವರ್ತಿಸಿ,  
ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳನ್ನು ಸಂರಕ್ಷಿಸಿ, ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವತೋಮಾನ  
ಅಳವೃದ್ಧಿಗೆ ಕಾರ್ಯವನಿರ್ವಹಣೆಯನ್ನು’  
ಉತ್ಸಾಹಿಸಿದ್ದಾರೆಯಾಗಿ ಪ್ರಾರ್ಥಿಸಿದ್ದಾರೆ”.

ಸಂವಿಧಾನ ಅಧ್ಯಾಯ 4 ಲೀಬನ 21 ಏ ಪ್ರಕಾರ  
6-14 ವರ್ಷದೊಳಗಿನ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳಗೆ ಶಿಕ್ಷಣ  
“ಮಾನಭೂತ ಹಕ್ಕು”. (ಸಂವಿಧಾನದ 95ನೇ ಮೂರುಡೆ, 8ನೇ ತಿಂಡುಪಡಿ - 2002)



## ಉದ್ದೇಶಗಳು

- ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಹೌಲ್ಯಗಳನ್ನು ರೂಡಿಸಿ ರಾಷ್ಟ್ರೀಯ ಭಾವೇಕ್ಕಾರೆಯನ್ನು ಮೂಡಿಸುವುದರ ಜೋತೆಗೆ ನಾವರಾಜಿಕ ಕಾರ್ಯಾಚರಿತ್ವ ಅನುಭಾವ ಪರಿಣಾಮ ಕೊಂಡಿರುವುದು.
- ಸಂವಿಧಾನದ ಆಶಯದಂತೆ ಮತ್ತು ವಿಶ್ವ ಸಂಸ್ಥೆಯ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಒಂಬಡಿಕೆಯಿಂತೆ ಮಕ್ಕಳ ಗಿರುವ ಎಲ್ಲಾ ಹಕ್ಕುಗಳು ಬಗೆಗೆ ತಿಳಿದುಕೊಂಡು ಅವರು ತಮ್ಮ ಸಮುದಾಯದಲ್ಲಿ ಜಾಗ್ರತ್ತಿ ಮೂಡಿಸುವುದರ ಜೋತೆಗೆ ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಪರಿಣಾಮಕಾರಿ ಜಾರಿಗೆ ಒತ್ತು ನಿಂಡುವುದು.
- ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಣದ ಮಹತ್ವದ ಬಗೆಗೆ ಜಾಗ್ರತ್ತಿ ಮೂಡಿಸಿ ತರಗತಿಗಳಿಗೆ ನಿರೀತರ ಹಾಜರಾಗುವುದರ ಜೋತೆಗೆ ಅವರು ಶಿಕ್ಷಣ ಮುಂದುವರೆಸುವಂತೆ ಪ್ರೇರಿತಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳು ಶಾಲೆ ಜಡುವಿದನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ತಡೆಗಟ್ಟಿಸುವುದು.
- ಪ್ರತಿ ಶಾಲೆಗಳಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಶಾಲಾ ಜಿಟುವಣಿಕೆಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಆಧಾರಿತವಾಗಿ ನಡೆಸುವುದು. ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಹಕ್ಕುಗಳ ಮುಖಾಂತರವೇ ಶಾಲಾ ಜಿಟುವಣಿಕೆಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು.
- ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಆರೋಗ್ಯದ ಬಗೆ ಅರಿವು ಮೂಡಿಸುವುದು ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಯೋಜನೆ ಪ್ರಾರ್ಥಿತಿಕ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಮತ್ತು ಪರಿಸರ ಸ್ವಭಾವಕ್ಕೆ ಕಾಪಾಡಲು ಪ್ರೇರಿತಿಸುವುದು.
- ಮಕ್ಕಳಲ್ಲಿ ಜಾತಿ, ಆಂಗ, ಮತ ಬೀಳಿ ಬಾರದಂತೆ ಪ್ರೇರಿತಿಸುವುದು ಹಾಗೂ ನಹಕಾರಿ ಮನೋಭಾವನೆಯನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು.
- ಬಾಲ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದಲ್ಲಿ ಹಾಗೂ ಬಾಲ್ಯ ವಿವಾಹವನ್ನು ಸಂಪೂರ್ಣ ವಿಧೇಯದಿಸಿ, ಅದರ ನಿರ್ಮಾಣದಲ್ಲಿ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ರೂಪಿಸುವುದು.
- ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳ ಸರ್ವತೋಮಾನ ಅಳವೃದ್ಧಿಗೆ, ಜೀವನ ಕೌಶಲ್ಯವನ್ನು ಬೆಳೆಸುವುದು ಹಾಗೂ ಶಿಕ್ಷಣ, ಬಾಲ್ಯವನ್ನು ಕಾಪಾಡಲು ಮತ್ತು ಶಾಲೆಯ ಅಳವೃದ್ಧಿಗೆ ಸಮುದಾಯ, ಎನ್.ಡಿ. ಎಮ್.ಸಿ. ಗ್ರಾಮ ಪಂಚಾಯತ್ರೆ, ಪೊಂಡಕರು, ಶಾಲೆಗಳಿಗೆ ಮತ್ತು ಮಕ್ಕಳ ಎಲ್ಲಾ ಬಬ್ಬಾಗಿ ಒಂದೇ ವೇದಿಕೆಯಿಂದ ಯೋಜನೆಗಳನ್ನು ತಯಾರಿಸುವುದು.

## ಕ್ಷರೂಪ

ಮಕ್ಕಳ ಕೋಳವು ಸಕ್ರಿಯವಾಗಿ ಮತ್ತು ಪರಿಣಾಮಕಾರಿಯಾಗಿ ಕಾರ್ಯಾಚರಿತ್ವ ಅನುಭಾವ ಪರಿಣಾಮ ಕೊಂಡು ಹಂತದ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ರೂಪಿಸುವುದು ಸೂಕ್ತ. ಒಂದು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿ, ಇನ್ನೊಂದು ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ.

**ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿ :** ಕ್ಷಭ್ರನ ಕಾರ್ಯ ಜಿಟುವಣಿಕೆಯನ್ನು ಯೋಜಿಸುವ ಮತ್ತು ಅನುಷ್ಠಾನಗೊಳಿಸುವ ಜವಾಬ್ದಾರಿ ಕೋಳದ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಯದ್ವಾರಿತ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಯು ಸಂಪೂರ್ಣವಾಗಿ ಮಕ್ಕಳನ್ನೇ ಒಳಗೊಂಡಿರುತ್ತದೆ. ಪ್ರತಿ ತರಗತಿಯಿಂದ ಇಬ್ಬರು (ಒಂದು ಹುಡುಗ, ಒಂದು ಹುಡುಗಿ) ಪ್ರಜಾಪ್ರಭುತ್ವ ಮಾದರಿಯಲ್ಲಿ ಈ ಸದಸ್ಯರಾಗುತ್ತಾರೆ. ಸಮಿತಿಯ ಮೇಲ್ಮೈಜಾರಕರಾಗಿ ಒಬ್ಬರು ಶಿಕ್ಷಕರು ಮತ್ತು ಎನ್.ಡಿ.ಎಮ್.ಸಿ. ಸದಸ್ಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಇಲ್ಲಿ ಶಿಕ್ಷಕ ಪ್ರತಿನಿಧಿ ಮರುಷರಾದರೆ, ಎನ್.ಡಿ.ಎಮ್.ಸಿ. ಪ್ರತಿನಿಧಿಯಾಗಿ ಕಡ್ಡಾಯವಾಗಿ ಮಹಿಳಾ ಸದಸ್ಯರು ಮೇಲ್ಮೈಜಾರಕರಾಗಿ ನೇಮಿಸಬೇಕು. ಈ ಇಬ್ಬರು ಅಗ್ರಹಿ ಸಲಹೆ ಸೂಜನೆಗಳನ್ನು ನಿಂಡುತ್ತಾರೆ ಕ್ಷಭ್ರನ ಕಾರ್ಯಾಚರಿತ್ವ ಕೆಗಳಿಗೊಳಿಸುವ ಮಾರ್ಗದರ್ಶಕರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ. ಸಮಿತಿಯ ಎಲ್ಲಾ ಪದಾರ್ಥಿಕಾರಿಗಳೂ ಮಕ್ಕಳೇ ಆಗಿರುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ಸಮಿತಿ ಪದಾರ್ಥಿಕಾರಿಗಳ ಅಯ್ಯಿಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳ ಪ್ರತಿನಿಧಿಗಳಿಗೆ ಮತ್ತದಾನದ ಮೂಲಕ ಮಾಡಬೇಕು. ಸಮಿತಿಯ ಅವಧಿಯ ಒಂದು ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿ ಅಳವೃದ್ಧಿಯ ಒಂದು ವರದಿ ಮಂಧನೆ, ಮುಂದಿನ ಯೋಜನೆ ತಯಾರಿಸುವುದು.

**ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿ :** ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ಪದಿನಿಮಿತ್ತವಾಗಿದ್ದ ಸಲಹಾ ಸಮಿತಿಯ ನೇತ್ರೀತವಣನ್ನು ಎನ್.ಡಿ.ಎಮ್.ಸಿ. ಅಧ್ಯಕ್ಷರು ವಹಿಸುವರು ಮತ್ತು ಸಮಿತಿಯ ಕಾರ್ಯದ ದಶಿಯಾಗಿ ಕೋಳದ ಮೇಲ್ಮೈಜಾರಕ ಜವಬದಾರಿಯನ್ನು ಹೊಂದಿದ ಶಿಕ್ಷಕರು ಕಾರ್ಯ ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿಯ ಕೋಳದ ಸಮಿತಿಗಳನ್ನು ಪರಿಶೀಲಿಸುವುದು, ನಿರ್ವಹಣಾ ಸಮಿತಿ ಮಂಡಿಸಿದ ಕಾರ್ಯದ ಯೋಜನೆ ಮತ್ತು ಆಯವೃದ್ಧಿಗಳ ಬಗೆಗೆ ಜಜೆಸಿ ಅನುಮೋದನೆ ಮತ್ತು ಮಾರ್ಗದರ್ಶನ ನಿಂಡುವುದು.

## ಕ್ಷಭ್ರ ರಚನೆ ವಿಧಾನ / ತತ್ವವ್ಯಾಖ್ಯಾನ

- ಪ್ರಾರಂಭದಲ್ಲಿ ಶಾಲಾ ಮತ್ತು ಸಮುದಾಯ ಮಟ್ಟದಲ್ಲಿ ಅರಿವಿನ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಸಿ ಮಕ್ಕಳ ಸಮುದಾಯದ ಒಬ್ಬ ಪಡೆದು ಕ್ಷಭ್ರನ ಅಗತ್ಯ, ಉಪಯೋಗ ವನ್ನು ಅಥವಾ ವಾದಿಕೆ ಕೊಂಡು ಕ್ಷಭ್ರನ ರಚನೆಗೆ ಮುಂದಾಗುವುದು.
- ಎಲ್ಲಾ ಸಭೆಗಳನ್ನು ಮಕ್ಕಳೇ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ. ಶಿಕ್ಷಕರು, ಎನ್.ಡಿ.ಎಮ್.ಸಿ. ಸದಸ್ಯರು ಮತ್ತು ಹೊಂಡಕರು ಹೇಳಿಸಿದ್ದಾರೆ ಸದಸ್ಯರಾಗಿರುತ್ತಾರೆ.
- ಪ್ರತಿ ಸಭೆಯ ನಡೆವಳಿಕೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳೇ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ ಮತ್ತು ನಡೆವಳಿಕೆಯ ಮನ್ಯತೆಯನ್ನು ಮಕ್ಕಳೇ ನಡೆಸುತ್ತಾರೆ.
- ಕ್ಷಭ್ರನ ಸಮಿತಿ ಸದಸ್ಯರು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಸದಸ್ಯರಾಗಿ ಒಂದು ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಬಗೆಗೆ ಜಜೆಸಿ ತಿಂಗಳ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಸಬೇಕು.
- ವರಷಕ್ಕೆ ತಿಂಗಳ ಸದಸ್ಯರು ನಡೆಸಬೇಕು ಆದರಲ್ಲಿ ಎಲ್ಲಾ ಮಕ್ಕಳು, ಶಿಕ್ಷಕರು, ಹೊಂಡಕರು, ಎನ್.ಡಿ.ಎಮ್.ಸಿ. ಸದಸ್ಯರು ಇರುತ್ತಾರೆ. ಸದಸ್ಯರು ಅರ್ಥಾತ್ ಪದಾರ್ಥಿಗಳಿಗೆ ಒಂದು ಪ್ರತಿನಿಧಿಯನ್ನು ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮದ ಬಗೆಗೆ ಜಜೆಸಿ ತಿಂಗಳ ಯೋಜನೆ ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ನಡೆಸಬೇಕು.
- ಪ್ರತಿ ತಿಂಗಳು ಕ್ಷಭ್ರ ನ ಮುಖಾಂತರ ಒಂದು ಕಾರ್ಯಕ್ರಮ ಹಮ್ಮಿಕೊಳ್ಳಬೇಕು.

